

Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiája (2016-2020)

2016. április

Jelen dokumentum Zalaegerszeg Megyei Jogú Város önkormányzata megbízásából készült.

Megbízó részéről:

Balaicz Zoltán

polgármester

ZMJV Önkormányzata

A stratégia készítője:

Kovács Mihály

főkertész

Városgazdálkodási Kft.

Munkatársak:

Tánczos Zsolt

környvéd. szakreferens

ZMJV Önkormányzata

Székely Róbert

erdőgazd. szakreferens

ZMJV Önkormányzata

Tartalomjegyzék

Bevezetés	2
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város zöldfelületi rendszere	3
Zöldfelületek típusai:	4
Termesztési célú zöldfelületek.....	4
Kondicionáló zöldfelületek.....	4
Közhasználatú zöldfelületek	4
Közparkok	5
Közkert	5
Közjóléti erdők.....	5
Sétány-, út- és térfásítások.....	5
Korlátozottan közhasználatú zöldfelületek:	6
Zöldfelületi intézmények.....	6
Intézményi zöldterületek	6
Közhasználat elől elzárt zöldfelületek.....	6
Zöldfelületek funkciói	7
Településközponti funkció.....	7
Rekreációs-használati funkció.....	7
Terelképességi-estétikai funkció.....	8
Gazdasági funkció	8
Zöldfelületi rendszer.....	10
Zalaegerszeg zöldfelületi rendszerének elemei	11
Közparkot	11
Közkertek, Lakókertek	12
Közjóléti erdők.....	13
Zöldfelületi intézmények.....	13
Zöldfelület-gazdálkodás	14
Zöldfelület-gazdálkodás területei, feladatai, irányítása.....	14
Zöldfelületek számbavétele, nyilvántartása:.....	14
Zöldfelületek tervezése.....	15
Zöldfelületek létesítése, fejlesztése:	16
Zöldfelületek fenntartása	16
Hatósági, igazgatási, szabályozási feladatok.....	17
Zöldfelület-gazdálkodás irányítása.....	17
Települések zöldfelületeivel kapcsolatos tevékenységek jogszabályi keretei.....	18
Törvények.....	18
Rendeletek	18
Helyi önkormányzati rendeletek és határozatok.....	18
Általános irányelvek zöldfelület-gazdálkodásban	20
2010-2015 közötti Zöldfelületi Stratégia értékelése.....	22
Jövőkép és javaslatok	23
A stratégia felépítése.....	23
Meglévő zöldfelületek értéknövelő fejlesztése.....	25
Belváros zöldfelületeinek értéknövelő fenntartása, fejlesztése	26
Közparkok, közkertek használati értékének növelése	27
Közlekedési infrastruktúrához kapcsolódó zöldfelületek revitalizációja	28
Fasorok megújítása	29
Lakóterületi zöldfelületek kialakítása és a meglévők revitalizációja	30
Emlékművek környezetének megújítása	31

Turisztikai attrakciók környezetének virágosítása, parkosítása.....	32
Társadalmi együttműködés erősítése.....	33
Informálás-tájékoztatás.....	33
Fórumok	34
Sajtó nyilvánosság.....	34
Környezeti-zöldfelületi tudatformálást (passzív-aktív).....	35
Szakmai előadások	36
Köztisztasági-parkosítási akciók	36
Közösségi tervezés	37
Gazdálkodási folyamatok javítása	38
Zöldfelületi kataszter	38
Zöldfelületek védelme-rekonstrukciós alap létrehozása.....	38
Irányítás hatékonyságának a növelése	39
Jogsabályi háttér megalkotása	39
Gondozás hatékonyságának növelése.....	40
Tervezett fejlesztések fenntarthatóságának vizsgálata, biztosítása.....	40
Monitroing	40
Összegzés	40

Bevezetés

Egy település élıhetőségét, működését, fejlődési lehetőségeit nagymértékben befolyásolják az adott település zöldfelületei. Azoknak nagysága, elhelyezkedése, terezettsége, fenntartásuk minősége nagyban befolyásolja a lakosság és az odalátogatók hangulatát, egymással és a településsel szembeni várakozásaikat, élményeiket, benyomásaikat, jövőbe vetett hitüket.

Jelen stratégia célja Zalaegerszeg Megyei Jogú Város zöldfelületi értékeinek számbavétele, rendszerszintű értékelése, fejlesztési irányainak meghatározása egy elérendő, elérhető virágos, ökológiailag fenntartható városkép kialakítása érdekében.

A település zöldfelületei, zöldterületei városszerkezeti, funkcióbeli és egyéb okok miatt többféle méretűek, többféle funkcióval bírnak. Más és más a társadalmi, gazdasági, esztétikai természeti értékük. Az egyes zöldfelületi elemeket jelen stratégia egy többreút kapcsolatokkal átszótt komplex rendszerként kezeli, figyelembe véve az egyes elemek önálló funkcióinak működőképességét is.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város zöldfelületi rendszere

Kezdeként fontos meghatározni a zöldterület és a zöldfelület fogalmát. A **zöldterület** egy területfelhasználási egység. Jogi kategória. A 253/1997 Kormányrendelet az országos területrendezési és építési szabályokról az alábbiak szerint határozza meg:

„A zöldterület állandóan növényzettel fedett közterület (közpark, közkert), amely a település klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszerének védelmét, a pihenést és testedzést szolgálja.

(2) A zöldterületnek közútról, köztérről közvetlenül – kerekesszékkal és gyermekkocsival is – megközelíthetőnek és használhatónak kell lennie.”

A zöldfelületen értünk minden olyan terület, amelyet növényzet fed, asszimilál, párologtat és lombtömegén keresztül speciális hatással van környezetének mikroklímájára. Ide tartoznak tehát a fenti jogszabályban meghatározott zöldterületek mellett a közlekedési

területek zöldsávjai, a beépítésre szánt területek kertjei, az erdőterületek, mezőgazdasági és természetközeli területek is. Jelen stratégia mindezekkel a területekkel foglalkozik.

Zöldfelületek típusai

Termesztési célú zöldfelületek

Döntően közvetlen gazdasági céllal művelt területek. Ide tartoznak az erdő - és mezőgazdasági területek, kertgazdasági és kaszáló, legelő területek. Jellemzően monokultúrában műveltek, jelentős vegyszer és műtrágya - felhasználás mellett.

A mezőgazdasági területek ökológiai szempontból szinte sivatagnak tekinthetőek. A faj és egyedszám mind a természetes növények, mind az állatvilág tekintetében alacsony.

A kertgazdasági területek mind az állatvilág, mind a növényvilág tekintetében nagyobb változatosságot mutatnak. Az erdőterületek - leszámítva a monokultúras faültetvényeket - és a kaszáló, legelő területek pedig gazdag állat és növényvilágnak adnak otthon és közjóléti funkciókat is gyakran ellátnak (Parkerdő).

Még a monokultúras növénytermesztés is jár bizonyos kedvező hatásokkal a település életére. A termesztett növények az év nagy részében megkötik a szálló port és a légszennyező anyagokat kötnek meg, csökkentik az eróziót és deflációt, hirtelen nagy mennyiségű csapadék esetén pedig jelentős vízvisszatartó képességük van.

Kondicionáló zöldfelületek

Azon növényzettel fedett területek és növényültetvények melyeknek közvetlenül, vagy közvetve elsődlegesen közjóléti funkciókat töltenek be.

A település zöldfelületei lehetnek magántulajdonúak és közösségi tulajdonban állók, ennek megfelelően szolgálhatnak egyéni, illetve közösségi célokat is. A közcélú zöldfelületek a település egész lakosságát, vagy annak egy jelentős részét szolgálja.

Használat szerint egy zöldfelület lehet közhasználatú zöldfelület, korlátozottan közhasználatú zöldfelület és közhasználat elől elzárt zöldfelület.

Közhasználatú zöldfelületek

Rendszerin önkormányzati, vagy állami tulajdonban lévő területen létesülnek,

közösségi célokat szolgálnak. Létesítésükről, fenntartásukról az önkormányzat vagy az állam gondoskodik.

Közcéjú, közhasználatú zöldfelületek a közparkok, közkertek, fásított közterek, utak menti zöld sávok és a közerdők.

Magántulajdonú, közcéjú zöldfelületek is léteznek ezek döntően kereskedelmi célú épületek környezetében, parkolóiban létrejött zöldfelületek.

Közparkok

Kötetlenül, bárki számára elérhető. Lehetőséget biztosít a napi és hétfégi szabadidő szabadban történő eltöltéséhez. A lakó és/vagy munkahely közelében helyezkedik el. Több funkcióval rendelkezik (játszótér, kutya-futtató, sportpálya, szabadtéri színpad, pihenőhely, emlékhely). Egy nagyobb településrész vagy az egész város lakosságát szolgálja.

Közkert

A közparkhoz hasonló funkciókat, részfunkciókat lát el, de kisebb területű, kevesebb szolgáltatást nyújtó zöldfelület. Korlátlanul látogathatóak, rendszerint egyetlen fő funkcióval rendelkeznek (játszóker, szoborkert).

A lakóterületeken az épületek között, mellett alakulnak ki a lakókertek, melyek döntően az adott tömbben, szűkebb környezetben élők igényeit szolgálják ki.

Közjóléti erdők

Az erdő elsődleges rendeltetése szerint gazdasági, védelmi, közjóléti és egyéb célokat szolgálhat. Az elsődlegesen közjóléti rendeltetésű erdőterületek közhasználatúak, vagy korlátozott közhasználatúak lehetnek. A közhasználatra szánt, közjóléti erdőterületek a település kondicionálásán túl rekreációs, üdülési, turisztikai funkciókat is szolgálnak és ennek megfelelően kiépítettek. Általában a parkokhoz mérten kisebb költséggel, erdőszerű betelepítéssel létesített és extenzív művelésű, kisebb fenntartási költséget igénylő területek, ahol a fagazdálkodási szempontokat a közjóléti, rekreációs céloknak alárendelik (parkerdők).

Sétány-, út- és térfásítások

A település területét átszövő, vonalas jellegű zöldfelületek, ültetvények, amelyek

sokszor a város fő zöld tömegét adják. Vonalas jellegüknel fogva igen fontos a kapcsoló szerepük egyrészt a település egyes zöldfelületi egységei, másrészt a település belső és külső területei között.

Korlátozottan közhasználatú zöldfelületek

Ezen zöldfelületek használata térben és/vagy időben korlátozott, illetve feltételekhez kötött. Ide tartoznak a zöldfelületi intézmények, intézményi zöldfelületek, természetvédelmi területek és a műemléki szempontból védett zöldfelületek (történeti kertek).

Zöldfelületi intézmények

Olyan intézmények, melyek funkciójának ellátásához elengedhetetlen a nagyméretű, rendezett zöldfelület. Ilyenek például a temetők, strandok, fürdők, kempingek, botanikus kertek, arborétumok, állatkertek.

Intézményi zöldterületek

Az intézmények - különösen az alapfokú oktatási intézmények - feladatellátásához sok esetben elengedhetetlen, hogy jól kialakított és karbantartott zöldfelülettel rendelkeznek. Ilyen intézmények például a bölcsődék, óvodák, általános- és középiskolák, kórházak, szanatóriumok.

Közhasználat elől elzárt zöldfelületek

A közhasználat elől elzárt kondicionáló célú zöldfelületek a magánkertek (lakó- és üdülőkertek), a zárt intézményi, illetve vállalati területek zöld felületei, valamint a véderdők, védőterületek. A magántulajdonú, vagy intézményi tulajdonú kertek növényzete nem csak a tulajdonos, hanem a település egésze szempontjából jelent értéket. E területek kialakítása, a biológiailag aktív felületek aránya, a területek ápoltsága az egész település helyi klimatikus, levegőtisztasági, településhigiéniai adottságait befolyásolja, sok esetben jelentős mértékben alakítja.

Zöldfelületek funkciói

A település zöldfelületének, kertjeinek, parkjainak, védőültetvényeinek rendeltetése többcélú. A növényzetnek a település szerkezetében betöltött szerepe, a települési környezetre gyakorolt hatása a következő szempontok szerint csoportosítható:

Településökológiai funkció

A zöldfelületek kedvezően befolyásolják az élőlények számára adott térben ható környezeti tényezőket, így a klímát, a levegőminőséget, a vízháztartási viszonyokat, a felszíni és felszín alatti vizek minőségét, megakadályozzák a talaj mennyiségi és minőségi romlását. A zöldfelületek összessége, a növényállomány a település beépített területén elsősorban az emberi életre gyakorol kedvező hatást, de számos környezeti ártalmakra érzékeny növény és állatfaj létezéséhez is megteremti a megfelelő ökológiai feltételeket.

A klímamódosító hatása, a páratartalom növelése, a település sűrűn beépített térségeiben légmozgáskeltés, az átszellőzés elősegítése, a szélfolyosókban és a mezőgazdasági termesztő-felületeken a szélesebbé válás révén érvényesül. A levegőminőség javítása a zajártalom csökkentése, az oxigéntermelés és a légszennyező anyagok megkötése, zajszűrés által jelentkezik. A zöldfelületek víz és talajvédelmi szerepüket a víz felszíni lefolyásának csökkentése, az eróziógátlás, a talaj kiszáradásának megakadályozása, a vizeket szennyező anyagok mechanikai, kémiai, biológiai szűrése és ártalmatlanítása által töltik be.

Rekreációs-használati funkció

A kondicionáló zöldfelületek jelentős része emberi tartózkodásra szánt terület, amelyek elsődleges használati szerepe a rekreáció. A létesítmény jellegétől függően a pihenés, a felüdülés nagyon sokféle formában jelenik meg, más-más módon kialakított tereket igényel a városi szabad tereken, a közparkokban, a lakóterületek zöldfelületein, vagy a parkerdőkben. A különböző használati funkciók elősegítése változatos formában, aktív (sport, játék, séta) és passzív (pihenés, piknik) módon történhet, amelyek mindegyike

más-más növényzettel való fedettséget, illetve növényállományt igényel. A rekreáció mellett az oktatás, az ismeretterjesztés, a környezeti- zöldfelületi tudatformálás is lényeges feladat a kondicionáló, de az elsődlegesen természetvédelmi rendeltetésű zöldfelületek esetében is.

Településszerkezeti-esztétikai funkció

A zöldfelületek a környezet esztétikai minőségének alapvető formálói. A települések és a táj növényállománya megjeleníti, áttételesen láthatóvá teszi az ökológiai tényezőket, hiszen ezek határozzák meg, hogy milyen fajok maradhatnak fenn az adott térségben. A növényzet ugyanakkor az ember természethasználatairól, a természethez fűződő viszonyáról és a környezet díszítésének igényéről is árulkodik. A növényborított felszíneken a különféle vegetációtípusok, a tájkarakter meghatározó elemei és jelentősen befolyásolják a település jellegét is. A falvak és a városok zöldfelületeinek mennyisége és minősége az ökológiai adottságok mellett a lakosság környezetkultúráját is tükrözi.

A zöldfelületek a táj és a települési térszerkezet lényeges alakítói, amelyek nem pusztán funkcionális, de vizuális értelemben is meghatározók a térformálásban, a terek tagolásában, az elválasztásban, az összeköttetések megteremtésében. A zöldfelületek növényállománya lényeges kompozíciós eszköz tartalmilag és formailag egyaránt. A növények a művészi alakítás főszereplői, alkalmasak harmónia vagy feszültség, illetve ellentétek kifejezésére, egyes részletek kiemelésére, hangsúlyozására vagy elrejtésére. A zöldfelületek esztétikuma a kompozícióalkotás tartalmi elemeinek formába öntése, vizuális megjelenése révén alakul ki.

Gazdasági funkció

A zöldfelület értékének leginkább nyilvánvaló kifejezése az, hogy a lakosság használati igényét kiszolgálva mennyivel növeli a környező adott ingatlanok értékét. A zöldfelületeknek ez a gazdasági haszna a közgazdasági számításokban pénzben nem kifejezett, úgynevezett externáliaként jelentkezik. A szintén externáliaként jelentkező gazdasági hasznát jelenti az egyes területek társadalmi presztízsében betöltött szerepük.

Egy bizonyos téma köré szervezett parknak jelentős idegenforgalmi vonzereje lehet. A kapcsolódó szolgáltatások igénybevételével (szállás, vendéglátás, üzletek, parkolás stb...) nagymértékben hozzájárulhat a település gazdaságához.

A közhasználatú zöldfelületeken internáliaként jelentkezhetnek a területhasználatuk (rendezvények, kiállítások) során keletkező bevételek. A zöldterületek gazdasági fenntarthatóságához szükséges, hogy bevételeknek egy része a terület fenntartására, szükség esetén rehabilitációjára fordítódjék, egy ún. zöldfelületi alapba történő befizetésén keresztül.

A zöldfelületek, környezet minőség javító hatásai szintén jelentős gazdasági előnnyel járnak. Egyrészt csökkentik a káros környezeti hatásokat, helyettesíthetik, kiegészíthetik a költséges környezetvédelmi műszaki megoldásokat, másrészt kedvező hatással vannak az emberi egészségre testi és lelki viszonylatban is.

A település zöldfelületének a fentiekben ismertetett különböző szerepe, nem külön-külön, funkcionális vagy területi egységeként szétválasztva, hanem komplex módon együttesen hat. Egy utcai fasornak az ökológiai (levegőtisztaság- és szélvédelem, árnyékvetés, zaj- és rezgéscsillapítás stb.), a funkcionális (forgalomterelés, forgalombiztonság, közlekedő sávok elválasztása), vagy az esztétikai (utcakép, vonalvezetés, ritmus stb.) szerepe egyaránt fontos és egymástól nehezen különíthető el. Még egyértelműbb e szerepkörök szoros összefüggése egy városi közpark, vagy közkert estében, ahol az ökológiai és esztétikai értékesség a létesítmény használhatóságának, használati értékének alapfeltétele. A zöldfelületeknek a környezetre gyakorolt ilyen komplex sokirányú hatásrendszerét együttesen **kondicionáló hatásnak** nevezzük.

Zöldfelületi rendszer

A zöldterületen kialakított úgynevezett zöldfelületi létesítmények, a különböző rendeltetésű területfelhasználási egységek területein lévő közparkok és kertek, valamint az ezeket kiegészítő és összekapcsoló út- és térfásítások növényzete együttesen alkotja a **település zöldfelületi rendszerét**. A zöldfelületek együttese a település komplex rendszerének egyik alrendszere. Megkülönböztetését és önálló kezelését az indokolja, hogy a zöldfelületi rendszer döntően természeti alkotó elemek együttese (növényzet,

vízfelületek, talaj, klímaterék, relief stb.), szemben a település többi, döntően művi részrendszerével (közlekedési hálózat, közmű rendszerek, épület együttesek stb.), valamint az, hogy a zöldfelületi rendszer elsősorban a tágabb települési környezet természeti elemeivel, természeti részrendszerei által meghatározott. A zöldfelületi rendszer egyes alkotó elemei közötti szorosabb ökológiai kapcsolat, ill. a tágabb táji-természeti adottságoktól való függés teszi szükségessé az egyes zöldfelületek összességének egységes és önálló rendszerként való kezelését ökológiai szempontból. Ugyancsak ezt követeli meg a zöldfelületekkel szemben jelentkező használati igény. Ahhoz, hogy a különböző rendeltetésű kertek, parkok, jóléti erdők, sétányok és térfásítások a lakosság megfelelő zöldfelületi ellátását biztosíthassák, ezeknek a település területén való rendezett térbeli elosztására, ill. az egyes elemek közötti funkcionális kapcsolatok kialakítására van szükség. Ezért a város többi funkcionális területi rendszeréhez hasonlóan a zöldfelületek együttesét is szükségszerűen rendszerre kell szervezni. A sajátos rendeltetésből és a területi elrendezettség követelményéből fakad a zöldfelületek rendszerként való kezelése funkcionális szempontból.

Zalaegerszeg zöldfelületi rendszerének elemei

Közparkok

Zalaegerszeg esetében a legjelentősebb, legnagyobb kiterjedésű közpark a **Vizsla park**- egyes részeit Ifjúsági park néven is nevezik, de a köznyelvben a Vizslapark - utalva a korábban itt lévő Vizsla rétre és Vizsla árokra - az elterjedtebb.

A park nagy kiterjedésű, belváros közeli fekvésű, a Kisfaludy utca szeli két részre. Az egész város lakosságát szolgálja.

Számos funkcióval rendelkezik. A parkban 2 db játszótér található, az egyik (Matávos játszótér) erősen leromlott állapotban. Szilárd burkolatú sportpálya is található a területen. Sokan használják kutyafuttatásra is a parkot, bár elkerített, kijelölt terület nincs erre a célra.

A terület faállomány változatos - megtalálható a városnak nevet adó égerfa több koros példánya is - faj és korösszetételű, változó egészségi állapotú. A cserjeállomány előregedett, kevés faj- és fajta jellemzi. A cserjefelületek felülvizsgálata a park átláthatóságának biztosítása érdekében szükségszerű. A gyepfelületek intenzíven fenntartottak, de ennek ellenére erős a kétszikű gyomosítás a területen.

A Vizslapark teljes megújulását tartalmazza Zalaegerszeg Város Top Programja. A fejlesztése irányvonalának a közösségi funkciók további bővítése kell, hogy legyen. Ugyanakkor a már meglévő funkciók és a környező területek lakófunkcióival mindenképpen összhangba kell hozni az új szolgáltatásokat. A fejlesztések eredményeként mindenképp egy korszerű szellemben tervezett - fenntarthatóság, élhető alkalmazása - jól funkcionáló, esztétikus parkot kell eredményezzen a meglévő park vázának - koros fák, szobrok - felhasználásával.

A második legnagyobb kiterjedésű városi közpark Zalaegerszegen a **Május 1 Liget**. Nevét a korábban itt tartott majálisok után kapta. A park egy felhagyott homokbánya rekultivációjaként jött létre, ennek következtében a csatlakozó lakóterületekhez képest jelentősen mélyebb térszinten helyezkedik el. A parkban játszótér található, de maga a park erősen funkcióhiányos. Mélyebb térszínti fekvésének következtében a terület átláthatósága nehezen biztosítható.

A terület szép koros faegyedekkel rendelkezik. A terület cserjefelületei monotonak, de jó állapotúak. A parkban nagy hosszúságban fagyal sövények szegélyezik a sétányokat. A terület gyepszintje jól fenntartott, ám kétszikű gyomosítás jellemzi. A fák árnyékában a gyep ritka.

A megelőző Zöldfelületi Stratégia keretében a park kisebb felújításon esett át, melynek következtében a Mátyás Király utca felőli részü rendezésre került.

Dózsa vagy **Baros Liget** a város legelső közparkja, helyi védelem alatt áll. A kis területű parkot minden oldalról nagy forgalmú utak határolják, csökkentve ezzel a park használhatóságát. A park jelenleg erősen funkcióhiányos. Több emlékmű is található a parkban, ám ezek elhelyezése esetleges.

A park faállománya városi értelemben kiemelkedő korú és formájú faegyedekben gazdag. A fák egészségi állapota változó. A cserjeszint szinte teljesen hiányzik, de megléte nem is indokolt a park ligetes, könnyen átlátható jellege miatt. A gyepszintje az előző parkokéhoz hasonló minőségű.

Béke Liget szintén belvárosi elhelyezkedésű. Funkcióhiányát enyhíti, hogy oktatási intézmények közelében helyezkedik el, óvodás csoportok, iskolás osztályok használják játszótérként, testnevelésórák helyszíneként, ám ezen funkciók ellátásához nem rendelkezik megfelelő infrastruktúrával az árnyas park.

A terület faállománya változatos, koros egyedekből áll, általánosan jó állapotú. Cserjeszintje jelentős gyérítésen ment át 2014-ben. Gyepfelülete a többi parkéhoz hasonló.

A város több területét is nevezik még parknak: Szent András Park, Cinke park, Ciklámen park ám ezek méretüknél, elhelyezkedésükénél fogva a közkert kategóriába tartoznak.

Közkertek, lakókertek

A város egy igen jelentős része lakókertként értelmezhető. Az úszótelken álló lakótelepi épületek országos viszonylatban távol helyezkednek el egymástól, a domborzati viszonyokból adódóan általában külön térszinten. A házak közti zöldfelületek Zalaegerszegen kimagaslóan fásítottak, cserjeszintjük gyakorlatilag hiányzik, gyepfelületük vegyes állományú. Funkciójuk gyakorlatilag a pihenésre, kutyasétáltatásra korlátozódik.

Faállományuk felújítása, ritkítása cseréje elodázhatatlan feladat.

Ugyancsak nagy számban vannak a közparkoknál már említett kisebb méretű, zöldfelületként létesített közkertek, játszóterek is. Ezek igen eltérő korú és kialakítású zöldterületek, mint például: Kinizsi-Baross játszótér, Orsolya tér, Bóbita játszótér, Bozsoki játszótér, Apáczai tér, Legenda szobor és környezete vagy a fentebb említett „parkok”. Ezen közkertek esetében a beavatkozás szükségességét és mértékét egyedileg kell megvizsgálni.

Közjóléti erdők

Zalaegerszegen két jelentősebb közjóléti erdő található.

A **Parkerdő** direkt közjóléti erdőként került telepítésre, számos idegenhonos, gyors növekedésű ám rövid életű kertészeti fafaj felhasználásával. A faállománya folyamatos felújításra, cserére szorul, hogy közjóléti funkcióit hosszútávon elláthassa.

Másik közjóléti funkciókkal is rendelkező erdőterület az **Alsóerdő**, mely a területileg illetékes erdészeti kezelésében van. Több kirándulóhely is van az erdőn belül (Azáleás völgy, Aranyoslapi forrás). Az erdő faállománya döntően őshonos, koros egyedekből áll.

Zöldfelületi intézmények

A város legjelentősebb zöldfelületi intézményei a következők:

Városi Strandfürdő: Belvárosi fekvésű viszonylag nagy kiterjedésű zöldfelület. Zöldfelületi fejlesztések történtek az új pancsoló medence 2015-ös kialakításakor, a teljes terület átfogó rekonstrukciójára az új fedett uszoda építése nyújthat alkalmat.

Göcseji úti köztemető: Belvárosi fekvésű, nagy, koros fákkal ékes zöldfelület. Karbantartása, faállományának ellenőrzése, cseréje folyamatos.

Az előbbi két zöldfelületi intézménynek ökológiai, várospolitikai szempontból is nagy jelentőséget ad belvárosi fekvésük. Hasonló jelentőséggel bírhatna a közhasználat elől elzárt **Izraelita temető** is.

Jelentős zöldfelületi intézmények helyezkednek még el a város peremén is. Látogatottsága és mérete miatt ezek közül is kiemelkedik az **Aquacity** Vizi élmény- és csúszdapark és az **Új Köztemető**.

Zöldfelület-gazdálkodás

Zöldfelület-gazdálkodás területei, feladatai, irányítása

A zöldfelületek különleges szerepet töltenek be egy-egy település életében erős befolyással vannak a település életére, egészségi és esztétikai értelemben is befolyásolják a település és annak lakóinak életét, környezetét, közérzetét. A fentiek miatt is fontos a zöldfelületekkel való felelős gazdálkodás.

A felelős gazdálkodás egy komplex, irányított folyamat, ami magában foglalja a szakszerű, előrelátó tervezést, a megfelelő szigorral megalkotott és betartott jogszabályi háttérrel, a „jó gazda” szemlélettel végzett fenntartást és a meglévő, valós értékek hosszútávú megmaradását biztosító védelmet is.

Zöldfelületek számbavétele, nyilvántartása

A zöldfelületek számbavétele, nyilvántartása, irányítása elengedhetetlen mivel a kiinduló állapotok, adatok ismerete nélkül nem tervezhető felelősséggel sem a fenntartási, sem az esetleges fejlesztési munkák, irányok és célok.

A zöldfelületeket két célból, két eltérő szempontrendszer alapján kell számba venni. A zöldfelületek az önkormányzatok törzsvagyonát képezik, mint forgalomképtelen vagyonelemek. Mint ilyenek, az önkormányzatok vagyonleltárában kell szerepelniük. Egy-egy zöldfelület, és különösen a rajta lévő növényzet értékének meghatározására számos elméleti módszer ismert és használatos.

Másrészről a zöldfelületeken meglévő létesítmények, növényfelületek és egyedek számszerű nyilvántartása is szükséges, zöldfelület-gazdálkodási szempontból hasznosabb, életszerűbb nyilvántartások formájában.

Zalaegerszeg város zöldfelületeinek nyilvántartása a közelmúltig hiányos volt. Az önkormányzati vagyonleltár tartalmazta az egyes zöldterületeket egy-egy kalkulált nyilvántartási értéken, de ezen adatok közgazdasági jellegük valamint a zöldfelületek forgalomképtelensége miatt is zöldfelületi szempontból kevésbé hasznosak.

Zalaegerszeg zöldfelületeiről egységes, szakmai szempontok alapján felépített kataszter nem áll rendelkezésre.

A korábbi évtizedekben meglévő faállományt feldolgozó kataszter elavult, adatai nem kerültek frissítésre. 2015 év őszén diákok bevonásával megtörtént a város faállományának felmérése, a felvett adatok rögzítése térinformatikai rendszerbe folyamatos, a kész kataszter várhatóan 2016 év folyamán elkészül a faállomány tekintetében. Fontos ugyanakkor, hogy az adatfelvétel óta bekövetkezett fakivágások és telepítések a nyilvántartásban folyamatosan frissítve legyenek, megőrizendő a nyilvántartás használhatóságát.

Cserje évelő és egynyári felületekre azok időbeni és térbeni viszonylag gyors változásaira nem életszerű katasztert készíteni, ugyanakkor fontos, hogy a zöldfelületek fenntartását végző és irányító személyek tisztában legyenek ezen zöldfelületi elemek aktuális állapotával.

Zöldfelületek tervezése

Egy-egy település zöldfelületi rendszere - így Zalaegerszegé is - történetileg kialakulnak tekinthető, ám folyamatos változása a település szerkezetének, funkcióinak, illetve a lakossági és gazdasági igényeknek megfelelően szükségszerű.

Fontos feladat a rendszerszintű és koncepcionális tervezés, mely során új zöldfelületi elemek elhelyezése, meglévő zöldfelületek funkciójának módosítása és a

meglévő zöldfelületi rendszer finomhangolása jelentkezik célként. Ezek a feladatok legfőképp a helyi önkormányzatnál jelentkeznek. Az egyes zöldfelület-fejlesztési koncepciók minősége hosszú távon meghatározza az adott település képét, életterét, jövőjét.

Ugyancsak az önkormányzat feladata a szükséges fejlesztésekhez kapcsolódó források-anyagi, tárgyi, személyi és területi- megteremtése.

A projekt szintű tervezési feladatok sokkal jellemzőbbek, gyakoribbak. Fontos, hogy az egyes tervek a jogszabályi megfelelések mellett a későbbi használói igényeknek, fenntarthatóságnak, funkcionalitásnak és az általános esztétikai igényeknek is megfeleljenek.

Kiemelendő, hogy a zöldfelületi rendszer egyes elemi nincsenek önkormányzati tulajdonban, kezelésben, ennek megfelelően új zöldfelületi elemek kialakulásába, tervezésébe az önkormányzatnak mind jogszabályalkotónak van lehetősége beleavatkozni.

Zöldfelületek létesítése, fejlesztése

Amennyiben szükséges a zöldfelületi rendszer fejlesztése, bővítése akkor önkormányzati feladat a településen belül a fejlesztésre megfelelő terület kiválasztása, biztosítása.

Az új zöldfelületi elemek kialakítása csak megfelelő mélységű tervek alapján képzelhető el, melyek elkészítését a társadalmi igények és a fenntartásra fordítható erőforrások ismeretében, azok maximális figyelembevételével szabad elkészíteni.

Fontos a kivitelezés megfelelő színvonala, melyhez a megfelelő referenciákkal rendelkező, szakmailag elismert kivitelező kiválasztása éppúgy hozzátartozik, mint a teljesítés minőségi és mennyiségi tartalmának precíz, szakmailag megalapozott ellenőrzése.

Zöldfelületek fenntartása

A közterületek - ide értve a zöldfelületeket is - fenntartása kötelező önkormányzati feladat. A zöldfelületek fenntartásának ütemezése zöldfelületek nagyságából, fenntartásuk

intenzitásától függően tervezhető, tervezendő feladat. A tervezés során figyelembe kell venni a lakossági igényeket, a növények élettani folyamatait és a rendelkezésre álló kapacitásokat is.

Az éves szintű ütemezést tovább lehet és kell bontani havi, heti és napi szintű feladat meghatározásra.

A legkörültekintőbben végzett ütemezés is csak irányadónak tekinthető, hisz egy számos, nem befolyásolható változóval terhelt rendszeren belül kell a fenntartási munkákat elvégezni. Legfőbb változó az időjárás, de nem szabad elfelejteni a fenntartáshoz használt eszközök meghibásodását és az emberi tényezőt sem.

Zalaegerszegen a közterületek takarítását és a zöldfelületek fenntartási munkáinak döntő hányadát a 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő Városgazdálkodási Kft. végzi az önkormányzat Műszaki osztályával szoros együttműködésben.

Hatósági, igazgatási, szabályozási feladatok

A zöldfelületek fennmaradását, létesülését, használatát az önkormányzat hatósági és igazgatási jogkörökkel is biztosítja. Szabályozási eszközökkel meghatározza a zöldfelületek használati rendjét, egyes zöldfelületi elemeket védetségben részesít, biztosítandó hosszú távú fennmaradásukat, szabályozza az egyes beruházások során kialakuló zöldfelületek nagyságát, jellegét.

A zöldfelület-gazdálkodás irányítása

A zöldfelület-gazdálkodás 80 %-ban zöldfelület fenntartási feladatokat jelent, ez non-profit jellegű szolgáltatás. A hazánkban általánosan elterjedt modell szerint a zöldfelület-gazdálkodási feladatokat önkormányzati főkertész koordinálja, az operatív feladatokat pedig egy profitorientált vállalkozás végzi döntően nem piaci alapon.

Zalaegerszegen a zöldfelület-gazdálkodást az önkormányzat műszaki osztályának referensei, ügyintézői végzik, szoros együttműködésben a Városgazdálkodási Kft. főkertészi tisztséget betöltő szakemberével.

Ez a működés modell gyorsabb, operatívabb beavatkozást tesz lehetővé, ám az egyes

zöldfelület-gazdálkodással kapcsolatos feladatok koordinálásának, a fenntartási irányelvek meghatározásának személyes felelőse hiányzik.

Zöldfelületi rendszer egyes elemeit érintő fejlesztések esetében az Önkormányzat Műszaki Osztálya rendszeresen egyeztet a Városgazdálkodási Kft. szakembereivel, megalapozandó a zöldfelületi fejlesztések hosszú távú fenntarthatóságát.

A zöldfelület - fenntartás irányításában elengedhetetlen, hogy az abban résztvevő szereplők - struktúrától, beosztástól függetlenül- közös célként tekintsenek a jó minőségű, magas használati értékű zöldfelületek kialakítására, és azok színvonalas fenntartására.

Települések zöldfelületeivel kapcsolatos tevékenységek jogszabályi keretei

A megfelelő országos, regionális és helyi szabályozás, valamint a tervezési eszközök megléte alapvető fontosságú a zöldfelület-gazdálkodáshoz. Összefüggéseik, és komplexitásuk tehetné képessé a településeket, hogy hatékony „zöld politikát” érvényesíthessenek a zöldfelületi potenciál növelése érdekében.

Törvények

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény;
- A közbeszerzésről szóló 2015. évi CXLIII. törvény;
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény;
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény;
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény;
- A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény.

Rendeletek

- Az önkormányzatok tulajdonában lévő ingatlanvagyon nyilvántartási és adatszolgáltatási rendjéről szóló 147/1992. (XI. 6.) Korm. rendelet;
- A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet,
- Az országos településrendezési és építésügyi követelményekről szóló 253/1997.

(XII. 20.) Korm. rendelet;

- A játszótéri eszközök biztonságáról szóló 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet,
- 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet a növényvédelmi tevékenységről.

Helyi önkormányzati rendeletek és határozatok

- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 11/2016. (III.11.) önkormányzati rendelete a fás szárú növények telepítésére vonatkozó szabályokról
- ZMJV Közgyűlésének többször módosított 46/2004. (XII. 03.) sz. önkormányzati rendelete a köztisztaság, valamint a településtisztaság fenntartásáról;
- ZMJV Közgyűlésének többször módosított 17/2008. (IV. 25.) sz. önkormányzati rendelete a környezetvédelemről;
- ZMJV Közgyűlése többször módosított 32/2001. (X. 26.) sz. önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről;
- ZMJV Közgyűlése többször módosított 13/2008. (IV. 25.) sz. önkormányzati rendelete Zalaegerszeg Megyei Jogú Város építési szabályzatának megállapításáról;
- ZMJV Közgyűlésének 180/2007. sz. határozata a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciójáról;
- ZMJV Közgyűlésének 166/2009. sz. határozata a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája és Zalaegerszeg Történelmi Városközpont Rehabilitációs és Revitalizációs Programja 2007-2008-as Akcióterületi Terve;
- ZMJV Közgyűlésének 58/2008. sz. határozata a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Településszerkezeti Terve elfogadásáról.

Amint a felsorolás mutatja, rengeteg jogszabály tesz említést vagy foglalkozik a települési zöldfelületekkel, állapít meg jogokat, kötelezettségeket és feladatokat az önkormányzatok számára. Jelenleg tartalmukat illetően a zöldfelületek vonatkozásában a jogi szabályozás igen nagyvonalú, sem az országos sem a helyi szabályozás nem megoldott e kérdés. A zöldfelület-gazdálkodás valamennyi részterületét lefedő, egységes, a zöldfelületeket a középpontba állító szabályozás még hiányzik.

Általános irányelvek zöldfelület-gazdálkodásban

Jelen dokumentum célja meghatározni minden Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közigazgatási területén megvalósuló, közösségi célokat szolgáló zöldfelületi fejlesztés és fenntartás irányelveit, ideértve a zöldterületeket, közlekedési területeket, zöldfelületi intézményeket és minden egyéb zöldfelületi- vagy ökológiai hálózat elemeként megjelenő terület esetében.

Zöldfelületek fejlesztéseinek, fenntartásainak általános irányelvei Zalaegerszeg Megyei Jogú Város zöldterületein, közlekedési területein és zöldfelületi intézményeiben:

- Fenntarthatóság szempontjainak messzemenő figyelembevétele – megfelelő faj- és fajtaválasztás, cserjefelületek kéreg- vagy kavicstakarása, stb.
- Meglévő épített és természeti értékek feltárása, megőrzése, felújítása.
- A „Virágos Zalaegerszeg” hagyomány, mind brand, továbbvitele és fejlesztése.
- Zöldfelületek használati értékének fokozása a közterületek élővé tétele érdekében, tekintetbe véve a lakossági igényeket.
- Az egymást zavaró használati igény térben és időben való elkülönítése, lehetőség szerint minden igény kielégítése mellett.
- I. osztályú, kertészeti minőségű növényanyag telepítése, lehetőség szerint irányadónak tekintve a MSZ 12172 előírásait.
- A beruházással érintett területről az invazív növényfajok lehetőség szerint teljes kiirtása, invazív fajok város zöldfelületeibe történő behurcolásának megakadályozása.
- Jelentős allergén hatással rendelkező növényfajok egyedszámának csökkentése, allergén növények telepítésének csökkentése.
- Meglévő, koros, egészséges faegyedek megtartása a fejlesztések során.
- Megfelelő árnyékoltság biztosítása különösen parkolók, fásított közterek, utcák esetén a hősziget hatás csökkentése érdekében.
- Ökológiai folyosók és lépőkövek fenntartása, a város ökológiai hálózatának bővítése.
- Burkolt felületek arányának csökkentése, csapadék áteresztő burkolatok

alkalmazása.

- Többszintes növényállomány kialakítása a nagyobb biodiverzitás kialakulása érdekében.
- Méhlegelőnek alkalmas növényfajok telepítése a mind alacsonyabb méh- és lepkepopuláció táplálása érdekében.
- Madárbarát kialakítás fészkelő helynek, táplálkozásra alkalmas növények telepítésével.
- Vizes architektúra elemek számának növelése a kedvezőbb mikroklíma biztosítására.
- A zöldterületek áttekinthetőségének biztosítása a szubjektív biztonságérzet fokozása érdekében.
- Nagyobb méretű és magasabb minőségű zöldfelületek kialakítása a közlekedési infrastruktúrafejlesztések esetén.
- Magas minőségű, esztétikus kis architektúra elemek alkalmazása, azok magas szintű fenntartása.
- Utcai sorfák esetében fontos, hogy méretükben és várostűrésükben alkalmazkodjanak a rendelkezésre álló helyhez. Kifejlet korukban ne nőjenek sem a meglévő légvezetékek védőtávolságába, sem a közlekedési területek úrszelvényébe.
- Növénytelepítéseknél alacsony fenntartási igényű, tág tűrésű, nagy díszértékű fajtákat kell választani figyelembe az adott terület talajadottságait, mikroklímáját.
- Növénytelepítéseknél vizsgálni kell az őshonos fajok és hazai fajták felhasználásának lehetőségeit. Extenzív fenntartású zöldfelületek esetében dominánsan őshonos fajok alkalmazása a kívánatos.
- Gyümölcsstermesztés szempontjai alapján nemesített, szelektált növények közterületi telepítése általánosságban nem kívánatos - növényvédelmi problémák, nagy arányú szemetelésük miatt - egyedi esetekben génmegőrzési céllal, kis fogalmú területek esetén lehetséges.
- A telepített növények beszerzése lehetőleg helyi termelőktől történjen, csak egyedi esetben származzon 60 km-es körzeten kívülről.

- Csapadékvíz felhasználása a zöldfelületek öntözésére.
- Meglévő és tervezett közműnyomvonalakon fák telepítése nem megengedhető.
- Magasépítési beruházásoknál kívánatos megvizsgálni a zöld tetők és zöld homlokzatok kialakításának lehetőségét.
- Biológiailag aktív felületek nagysága a területek fejlesztése során, lehetőség szerint ne csökkenjen.
- Közparkok esetében ösztönözni kell használati értékük növelését (új funkciók létrehozásával).

A megújítások során nem csak az egyszeri beavatkozás mikéntjét és forrásait kell megteremteni, hanem ami talán még fontosabb, a fenntartás és a fenntarthatóság szakmai és gazdasági kereteit is.

2010-2015 közötti Zöldfelületi Stratégia értékelése

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 2010-ben országosan az elsők között fogadta el *Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiája* című dokumentumot. Az akkor elfogadott stratégia előremutató jelleg megnyilvánult a zöldfelület-fejlesztések rendszer szintű tervezettségében.

Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiájának cselekvési terve 2010 és 2015 évek közötti feladatokat határozta meg.

Az 1. célként meghatározott Zöldfelületi rendszer fejlesztésének programpontjainak döntő többsége megvalósult, számos a Zöldfelületi Stratégia elfogadásakor még nem látható programpont került továbbá beemelésre a Zöldfelületi Stratégia éves cselekvési terveibe. A programpontok közül néhány más forrásból valósult meg.

Élhető, versenyképes és fenntartható települési környezet megteremtése, a zöldfelület-gazdálkodás eszközeivel, volt a célja a megelőző Zöldfelületi Stratégiának.

A kívánt célt igen nagy mértékben sikerült elérni, teljesíteni amit mi sem bizonyít jobban mint, hogy a Zalaegerszeg Városa 2015 évben története során először elnyerte a Virágos Magyarországért környezetszépítő verseny első helyét az 50.000 fő feletti kategóriában.

Az elért eredmények azonban természetüknél fogva mindig magasabb igényeket, elvárásokat generálnak. Így a kitűzött célok ma is aktuálisak, teljesülésük pedig elméleti síkon lehetséges csak.

Jövőkép és javaslatok

A stratégia felépítése

Zalaegerszeg 2016-2022. Zöldfelületi Stratégiájának készítése során egy olyan **jövőkép** kerül megfogalmazásra mely a város településfejlesztési céljait támogatja a szakmai kereteken belül. *Fenntartható, jövőbemutató zöldfelület-gazdálkodással megalapozni a város lakosságának, és a városba érkezők jó közérzetét.*

A település jövőképéből illetve a fejlesztés fő területéből meghatározásra kerültek a különböző szintű célok, célállapotok, melyek jól szemléltetik a szükséges beavatkozások

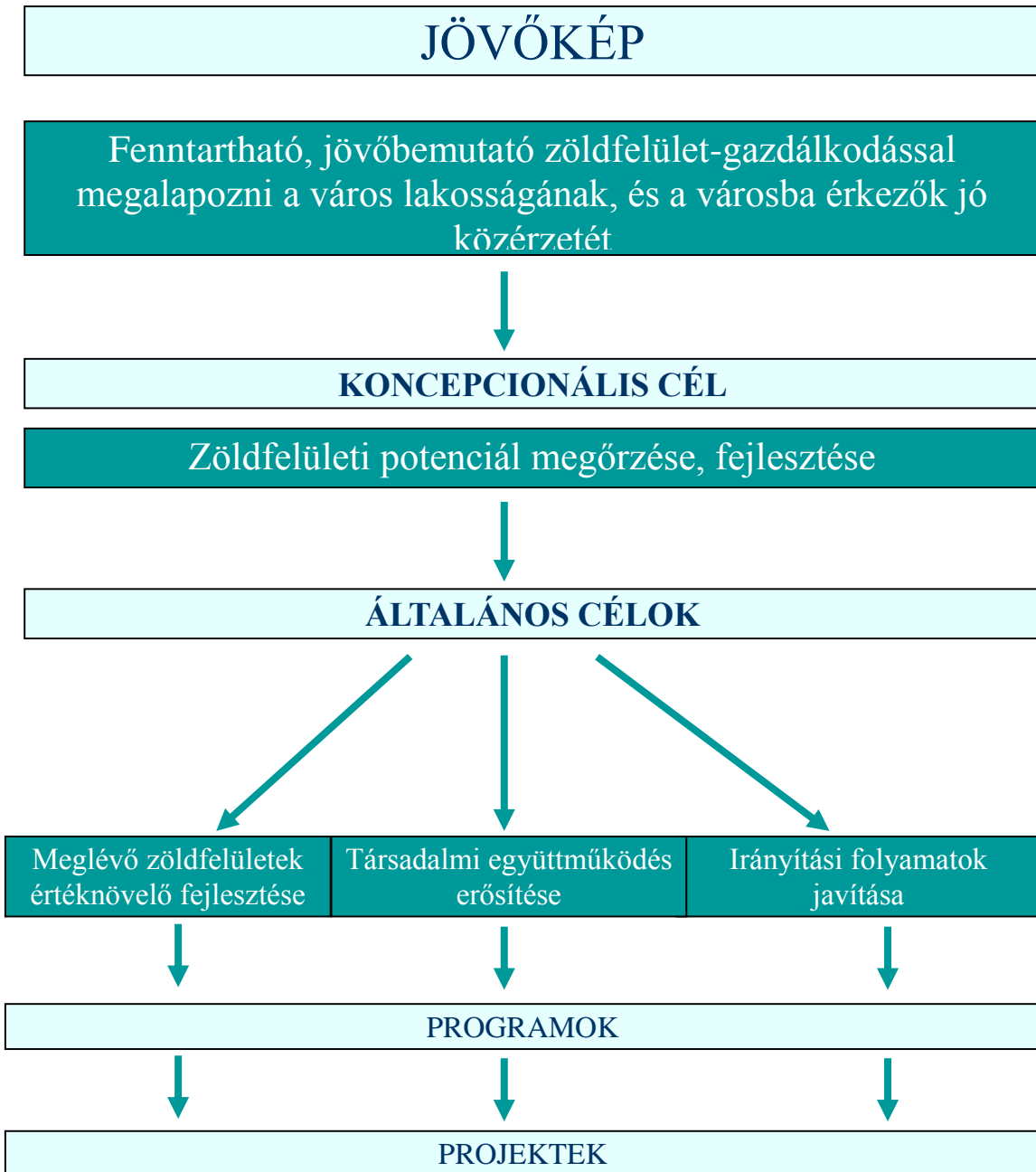
irányvonalát. A legmagasabb szintű átfogó, **koncepcionális cél**, a *zöldfelületi potenciál megőrzése, fejlesztése*.

A fenntarthatóság három alappillére (környezet, társadalom, gazdaság) segítségével fogalmazódtak meg a koncepcionális célunk megvalósíthatóságát szolgáló **általános célok**. *A meglévő zöldfelületek értéknövelő fejlesztése, a társadalmi együttműködés erősítése és a irányítási folyamatok javítása*.

Az általános célok teljesülésének érdekében, egy-egy témához vagy konkrét problémához kötötten több egymás mellé rendelt **program** került meghatározásra, melyek gyakorlati szinten a **projektek** kidolgozásával, megvalósulásával válnak konkréttá.

Jelen dokumentum nem tartalmazza a megvalósítás szakmai eszközeit, pontos költségvetését, határidejét, ezek elfogadást követően külön tervezési feladat keretein belül kerülnek meghatározásra és részletesebb kidolgozásra.

A projektlista nem teljes és nem végleges. Külső és belső körülmények változásával, különböző városfejlesztési tervek megvalósulásával az egyes programokhoz kapcsolódó projektek listája változhat. A változások nyomán követésével és a monitoring eredmények vizsgálatával értékelni kell az eredményeket, fel kell tárni a további beavatkozások szükségességét.

Meglévő zöldfelületek értéknövelő fejlesztése

Zalaegerszeg városa kialakult zöldfelületi rendszerrel rendelkezik. A zöldfelületi stratégia által felölet öt éves ciklusban előreláthatólag nem várhatóak olyan jelentős átalakulások - új intenzív lakóterületek kialakulása, iparterületek felhagyása, lakóterületek degradációja - a település szerkezetében, melyek következtében az újonnan kialakuló zöldfelületek jelentenék a zöldfelületi potenciál növelésének döntő eszközét. Természetesen várhatók jelentős méretű és hatású zöldfelületi fejlesztések - Zala völgyének revitalizációja és feltárása, Alsóerdei kalandpark - de a tervezési időszak végén a zöldfelületi vagyon döntő hányadát a ma is meglévő zöldfelületek fogják adni.

Városunk zöldfelületi rendszere számos értékkel - koros és ritka faegyedek, magas színvonalon fenntartott zöldfelületek, stb. - rendelkezik. Ugyanakkor számos gonddal, problémával találkozhat mind a szemlélő, mind a laikus a város zöldfelületeit járva.

Az értékeket fel kell tárnai, dokumentálni, majd számba kell venni az őket veszélyeztető tényezőket és meg kell hozni a megfelelő döntéseket az értékek védelmében.

A zöldfelületeket érintő problémák, konfliktusok döntő többsége a világ egyre gyorsabb változásának következménye. Más és más volt a zöldfelületekkel szembeni elvárás a zöldfelületi fejlesztések Zalaegerszegi indulásánál az 1930-as években, más volt a lakótelep építések korszakában és egészen más napjainkban. A zöldfelület fenntartásnak, fejlesztésének a jelen kor igényeit kell kielégítenie, megőrizve a múlt értékeit, figyelembe véve a jövő kihívásait.

A jövő számos bizonytalansági tényezőt tartogat a zöldfelület-gazdálkodás területén. Hatalmas kockázatot jelent az egyre gyorsabban változó, egyre szélsőséesebb időjárás, melynek hatásaira sok esetben már a jelenben kell a megfelelő választ megtalálni.

Lényeges, hogy a stratégia részeként, és egyéb forrásokból megvalósuló fejlesztések harmonizáljanak egymással, a meglévő zöldfelületi elemekkel, valamint használati és ökológiai szempontból növeljék a zöldfelületek értékét.

Belváros zöldfelületeinek értéknövelő fenntartása, fejlesztése

A szűken vett belváros Zalaegerszeg kirakata. Itt összpontosulnak a közigazgatási, gazdasági, kereskedelmi funkciók a városon belül. A város legnagyobb gyalogos forgalmú

közterei mentén számos intenzíven fenntartott zöldterület található.

A zöldfelületek igen intenzív igénybevételnek vannak kitéve ezeken a területeken, így a zöldfelületek leromlása is sokkal intenzívebb mint a város egyéb részein.

Az intenzív leromlás, a kiemelt elhelyezkedés és a nagy lakossági figyelem miatt ezen zöldfelületek folyamatos, gyakori felújítása szükséges.

Projektek:

- Kossuth Lajos utcai virágládák évenkénti beültetése.
- Belvárosi növényfelületek évenkénti megújítása, fejlesztése.
- Borbély köz zöldfelületeinek kialakítása.
- Október 6.-a tér revitalizációja.
- Színház előtti tér növényanyagának megújítása.
- Kovács Károly tér növényanyagának megújítása.
- Mindszenty tér növényanyagának megújítása.
- Eötvös köz növényanyagának megújítása.
- Deák Ferenc tér növényanyagának megújítása.
- Keresztury tér növényanyagának megújítása.
- Kossuth Lajos tér növényanyagának megújítása.
- Kossuth Lajos utca növényanyagának megújítása.
- Berzsényi utca parksávjának zöldfelületi rendezése.

Közparkok, közkertek használati értékének növelése

Zalaegerszeg város közparkjai, közkertjei jelenleg erősen funkcióhiányosak. A lakosság igen kis százaléka használja csak őket, gyakran társadalmilag nem kívánatos célokra.

A parkok értékének növelése a közbiztonság és a szubjektív biztonságérzet javításával alapozható meg. Ennek megfelelően a parkok átláthatóságát - az előregedett, kommersz cserjefoltok eltávolításával - biztosítani kell.

A lakossági igénye figyelembevételével fejleszteni szükséges a parkok architektúráját, megteremtve a magasabb használati értéket, új társadalmi rétegeket a parkokba csábítva. Fontos, hogy az egymást zavaró funkciók térben és időben elkülönüljenek egymástól.

A meglévő növényállományt át kell vizsgálni, az értékes növényegyedek megtartása

érdekében szükséges beavatkozásokat végre kell hajtani. Friss telepítéseknel figyelemmel kell lenni a változó éghajlatra és a speciális mikroklímára is.

A parkok esetében meg kell vizsgálni a nyugati országokban már egyre elterjedtebb ökológikus zöldfelület-fenntartási módszerek alkalmazásának lehetőségét, előnyét, kockázatát.

Projektek:

- Vizslapark értéknövelő fenntartása.
- Béke Liget értéknövelő fenntartása.
- Május 1 Liget értéknövelő fenntartása.
- Baross Liget értéknövelő fenntartása.
- Október 6. tér értéknövelő fenntartása.
- Lőrincz Barát és Mikes Kelemen utcák találkozásánál lévő közkert értéknövelő fenntartása.

Közlekedési infrastruktúrához kapcsolódó zöldfelületek revitalizációja

A forgalmi utak kereszteződésénél, csomópontokban az útpályák, a fordulók közötti maradvány területeken zöldszigetek jönnek létre, melyek alapvetően funkció nélküliek, így rendezésüknél elsősorban az esztétikai hatásokat szükséges szem előtt tartani. A belterületen a közlekedési pályák mentén telepített zöldsávok a zöldfelületi rendszer összekötő elemei, amelyek révén a tömbszerű zöldfelületi létesítmények, valamint a környező erdők, növényállományok és külterületi zöldfelületek kapcsolata megteremthető.

A közlekedési területek zöldszigeteinek egy speciális típusa a csomópontokban épülő körforgalmak belső, növényzettel fedett köre. A település főleg bevezető szakaszain, peremterületein a körforgalmak középszigetének magas esztétikai színvonalon történő kialakítása kiemelkedő feladat. Ezek a zöldfelületek megfelelő adottsággal rendelkeznek ahhoz, hogy attraktívan alakítsuk ki őket. A ráláthatóság és körüljárhatóság miatt célszerű minél hangsúlyosabb megoldásokat választani, mindamelllett törekedni kell az egyediségre is a közlekedés biztonsági előírásainak figyelembevételével. Zalaegerszeg körforgalmainak jelentős részében a növényállomány felújításra, cserére szorul.

Projektek:

- Kaszaházi körforgalom növényállományának felújítása.
- „Parkcenteres” körforgalom növényállományának felújítása.
- Andrásidai körforgalom növényállományának felújítása.
- Hatházi körforgalom növényanyagának felújítása.
- Berzsényi utcai körforgalom növényanyagának felújítása.
- Köztársaság- Hegyalja út csomópontjának kertészeti kialakítása.
- Csértán Sándor utca kertészeti kialakítása.
- Kosztolányi Dezső utca melletti zöldsávok kertészeti felújítása.
- Rákóczi út melletti zöldsávok kertészeti felújítása.

Fasorok megújítása

A város zöldfelületi hálózatának-hosszú élettartamuk és térformáló hatásuk miatt meghatározó elemei a vonalas létesítményeket kísérő fásítások, a fasorok. A fasorok tulajdonképpen a település „kirakatai”, amelyek nagymértékben meghatározzák a település megítélését. A nagy lombtömegük miatt emeltet környezetvédelmi és biológiai szempontból igen fontosak. A fás növényzet tehát ökológiailag, vizuálisan és használati szempontból is meghatározó jelentőségűek a zöldfelületek funkcióinak tekintetében.

Projektek:

- Vörösmarty Mihály utca,
- Petőfi Sándor utca,
- Honvéd utca,
- Gönczi Ferenc utca,
- Wlassics Gyula utca,
- Báthory utca,
- Dózsa György utca,
- Zárda utca,
- Stadion utca.

Lakóterületi zöldfelületek kialakítása és a meglévők revitalizációja

A lakóterületi közparkok zöldfelületek a napközi, hétvégi szabadidő eltöltéséhez megfelelő klímájú, növényállománnyal borított, sportoláshoz, játékhoz és pihenéshez felszerelt, berendezett külső tér. A lakótelepi zöldfelületek jelentősége óriási, ez nem csak a méreteik és kondicionáló szerepük miatt van így. Azért is igen fontosak ezek a zöldfelületek, mert csak az élő növényzettel tudjuk enyhíteni a magas panelházak nyomasztó látványát, feloldani a hosszú falfelületek merevségét, megtörni egyhangúságát. Bár a nagymértékű panelházépítő program lezárult, még mindig akadnak olyan lakótelepek, tömbbelsőik, melyek zöldfelületei hiányosak, befejezetlenek. Más területeken pedig az intenzív használatból eredő pusztulások vagy pedig az időközben bekövetkezett funkcióváltás miatt kell a parkokat újjáépíteni.

Bár a napjainkban kialakuló lakóterületek zöme családi házas övezetekbe esnek, tehát jóval nagyobb a zöldfelületi arány, mégis szükséges közösségi célú parkok kertek kialakítása. Az új kialakítású lakóterületek parkjai esetében fokozottan jelentkező igény, hogy a növényállomány mielőbb „beálljon”, lehetőség szerint néhány év alatt kialakuljanak a növények által alkotott terek. A fák funkcióképességének meggyorsítására több lehetőség is kínálkozik. Gyorsan növő fajok illetve továbbnevelt, ún. túlkoros fák telepítésével hamar érhetjük el a kívánt eredményt.

A projektek lokálisan, felmerülő valós igények alapján valósulhatnak meg.

Projektek:

- Csácsi városrészben közösségi célú zöldfelület kialakítása.
- Gólyadombon közösségi célú zöldfelület kialakítása.
- Kaszaházi fennsík közösségi célú zöldfelület kialakítása.
- Belvárosi lakótömbök revitalizációja.
- Kertvárosi lakótömbök revitalizációja.
- Landorhegyi lakótömbök revitalizációja.
- Páterdombi lakótömbök revitalizációja.
- Ola városrész- Platánsori lakótömbök revitalizációja.
- Egykori MMIK épülete előtti zöldterület revitalizációja.
- Keresztury ÁMK előtti terület revitalizációja.

Emlékművek környezetének megújítása

Régi korok jelenben is fontos személyiségeinek az utókor gyakran állít köztéri emléket, hogy hagyatékuk, példájuk az utókor mindennapjaiban is megjelenjen.

Az emlékművek rendezett környezete, figyelemfelkeltő, ünnepélyes növénykiültetése mind településképi, mind a régmúlt nagyjainak tisztelete miatt lényeges. Zalaegerszeg közterületeit számos kisebb és reprezentatívabb köztéri alkotás díszíti, környezetük nem mindig méltó eszmei tartalmukhoz.

A városban található még néhány olyan emlékmű is, melyek mondanivalóját a jelen kor már meghaladottnak érzi. Azonban ezen emlékművek is tartalmazhatnak művészi értéket és ideológiai tartalmukat veszítve fontos térelemei, térszervezői lehetnek a körülöttük elterülő közterületeknek.

Fontos, hogy a sok esetben szürkeségbe szorult kisebb, nagyobb emlékművek ismét a városkép domináns pontjaivá váljanak, szolgálva a városlakók akár erkölcsi akár esztétikai fejlődését.

Projektek:

- Gulágra hurcoltak emlékére emelt emlékmű környezete (Kosztolányi D. utca);
- 56-os sortűz áldozatainak emlékműve (Ady Endre utca);
- Gasparich Márk emlékmű (Gasparich Márk u.);
- Felszabadulási emlékmű (Bajcsy-Zsilinszky tér);
- Szent Kristóf szobor (Landorhegyi u.);
- Milleneumi emlékmű (Botfa);
- Csillagh László emlékmű (Csillagh tér, Andrásbuda);
- II. Világháborús emlékmű (Göcseji u.);
- Országépítő- Szent István szobor (Borbély György köz);
- Ülő fiú (Csertán Sándor utca),
- Rákóczi úton lévő emlékmű.

Turisztikai attrakciók környezetének virágosítása, parkosítása

Immár több mint egy évtizede tekint Zalaegerszeg város vezetése és lakossága a gazdaságélénkítés egyik alappontjaként az idegenforgalom fejlesztésére. Az idegenforgalmi célpontok környezete, rendezettsége, virágosítása, fenntartásának színvonala hosszútávon meghatározhatja a városról kialakult képet az ide látogatókban. Fontos, hogy a kiültetések minősége minden évben megfelelő legyen, illetve, hogy a zöldfelületek fenntartása évről-évre magasabb színvonalon történjen meg.

Zalaegerszeg stratégiai tervei között is számos turisztikai projekt, projektelem van. A meglévő és tervezett részben vagy teljesen idegenforgalmi célt szolgáló létesítmények „Virágos Egerszeg” koncepcióhoz való teljes illeszkedése szükséges.

Projektek:

- AquaCity virágosítása, parkosítása;
- TV torony környezetének értéknövelő megújítása;
- Városi Strand környezetének értéknövelő megújítása;
- Gébárti tó környezetének értéknövelő megújítása;
- Zala holtág revitalizációja;
- A megújuló falumúzeum környezetének értéknövelő megújítása.

Társadalmi együttműködés erősítése

A közigazgatás egyik legfontosabb kérdése az, hogy mi a legmegfelelőbb módja a társadalom különböző csoportjainak döntéshozatali, tervezői és kezelési folyamatokba való bevonásának. Ezzel összefüggésben a cél olyan eszközök alkalmazása, melyek hatékonyan biztosítják a lakosság és a civil szervezetek bevonását a zöldfelületi politikába, tervezésbe, kezelésbe, ezzel segíthetve a társadalmi együttműködés erősödését.

Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiájának szerves része a társadalmi együttműködés erősítése. A programok és projektek leghatékonyabban a város lakosságának aktív bevonásával, támogatásával valósíthatók meg. Hosszú távon a lakosság és az Önkormányzat közötti kétirányú kommunikáció tudatos megteremtésével, irányításával

lehet a legpozitívabb eredményeket elérni. A cél egy kölcsönös előnyökön alapuló kapcsolat kialakítása.

A résztvevők közötti szoros együttműködés eszköze lehet a város zöldfelületeivel kapcsolatos *információk* minél szélesebb körben való terjesztése, a *környezeti-zöldfelületi tudatformálás*, valamint a *közösségi tervezés* szemléletének alkalmazása.

Informálás-tájékoztatás

Meghatározó feladat és a lakosság részéről igény, a közvélemény pontos, korrekt tájékoztatása a zöldfelületeket érintő változásokról, történésekről. A kommunikációs stratégia több szakaszra bontható a projektek megvalósulási fázisát követve.

A kommunikáció első szakaszának, mely a projektek tervének kidolgozásától a projektek megkezdéséig terjed, a fő feladata a lakosság igényeinek felmérése, a tájékoztatás, az érdekek egyeztetése és a kétirányú meggyőzés. A lakosságot megfelelően kell tájékoztatni a projekt szükségességéről, előnyeiről, kivitelezési megoldásairól. A tájékoztatáson túl fontos feladat a visszacsatolás megszerzése. A közvélemény állásfoglalásának elemzése, annak figyelembe vétele, a projektek kidolgozási folyamatának része kell, hogy legyen. Az első szakaszban alkalmazni kell mind a közvetlen, mind a közvetett megszólítás eszközeit. Közvetlen megszólítás eszköze lehet a helyi *nyomtatott és elektronikus sajtó*, a település *honlapja*, lakossági *fórumok*.

Közvetett megszólítás eszköze lehet a társadalmi civil szervezetek meggyőzése, támogatásának megszerzése, bevonásuk a projekt megvalósulási folyamataiba. A civil szervezetek sok esetben segíthetnek a közvélemény megfelelő tájékoztatásában, az együttműködés megerősítésében. A projekt ismertsége, elfogadottságának növelése, megkönnyíti, meggyorsítja a megvalósulás folyamatát.

A kommunikáció második szakasza a projekt megvalósulásának fázisát foglalja magába. Legfőbb feladatok ebben a szakaszban: a lakosság folyamatos tájékoztatása a projekt állásáról, előrehaladásáról, a lakossági panaszok, türelmetlenségek kezelése és a támogató érdeklődés fenntartása. Ennek eszköze lehet a helyi és a regionális sajtó igénybevétele, lakossági fórumok, közmeghallgatások, naprakész információk közzététele a honlapon, egyedi írásos tájékoztatók eljuttatása a projekttel érintett területeken élőkhöz,

illetve információs táblák elhelyezése a projekt helyszínén.

A projekt megvalósulását követően a lakosságot tájékoztatni kell arról, hogy a projekt sikeresen megvalósult, meg kell erősíteni a megvalósult projekt fontosságát, meg kell köszönni a lakosság együttműködését.

Fórumok

A szakmai és a lakossági fórumokra egyaránt szükség van mind a tervezési, mind a megvalósulási és a megvalósulást követő szakaszokban. A fórumok célja, hogy a résztvevők körében a vitatott kérdésekben elősegítse a konszenzus létrejöttét, párbeszédet indítson el, cselekvésre ösztönözzön. A lakossági fórumok célja emellett a lakosság, a szakemberek, a döntéshozók és a képviselők közötti párbeszéd megteremtése, cselekvés elindítása, az igények felmérése, majd a megvalósulást követően a reakciók mérése. Mind a szakmai, mind a lakossági fórumoknak a projektek pozitív megvalósulását, a társadalmi együttműködés megerősítését kell szolgálnia.

Sajtó nyilvánosság

Nyomtatott sajtó (cikkek, interjúk, hirdetések)

- napilapok, hetilapok, havilapok, szaklapok.

Elektronikus médiumok (cikkek, interjúk, hirdetések, tájékoztató műsorok, bannerek)

- rádió, televízió, internet.

Elengedhetetlen a média jelenléte a megvalósítás mindhárom fázisában, hiszen segítségével a legegyszerűbb az információk eljuttatása a lakossághoz.

Környezeti-zöldfelületi tudatformálást (passzív-aktív)

A zöldfelületi rendszer fontosságának tudatosítása, a zöldfelületi hálózat fenntartáshoz és fejlesztéshez szükséges erőfeszítések társadalmi elfogadtatása és támogatásának megszerzése a célok elérése érdekében meghatározó feladat. A település zöldfelületi ökológiai, társadalmi, gazdasági és esztétikai-városszerkezeti funkciókat

egyaránt betöltenek. Fontos, hogy városlakók, a gazdasági szféra résztvevői és a politikai döntéshozók egyaránt tisztában legyenek a zöldfelületi rendszer ezen komplex funkciójával. Ugyancsak fontos, hogy ismerjék a város zöldfelületi adottságait, a közparkjaink kialakulásának és folyamatos változásnak módját. Fontos hogy a használók tisztában legyenek a zöldfelületi hálózat terhelhetőségével, a nem megfelelő és túlhasználtból adódó következményekkel. Annak érdekében, hogy magukénak érezzék a tágabb és szűkebb lakókörnyezetük zöldterületeit szükséges a fejlesztések lehetséges és várható irányait bemutatni. Az így kialakított és erősített zöldfelületi tudatosság teremtheti meg azt a társadalmi támogatást, amely aktivizálja a zöldfelületek megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges közösségi- és magánforrásokat ezáltal járulva hozzá a zöldfelületek fenntarthatóságához.

Szakmai előadások

A magánkertek és a lakótelepi zöldfelületek lakosság által gondozott területei teljes körű részei a városi zöldfelületi rendszernek, így ezek kialakítása, minősége rendkívül fontos városképi szempontból. Megtervezésükhöz, kialakításukhoz, fenntartásukhoz a környezeti tudatformálást elősegítő rendezvények (előadássorozatok, szakmai napok, kiállítások, pályázatok kísérleti program és kampány) szervezése szükséges.

A tájékoztatás és az informálás nem csak a felnőtt lakosság körében kiemelten fontos, hanem már gyermekkorban is. Az oktatási intézményekben történő környezettudatos szemléletformáláshoz csatlakozva, szakmai irányítással előadásokkal, szabadtéri foglalkozásokkal, pályázatokkal lehet segíteni a gyerekek környezeti szép iránti igényének és a környezettudatos magatartás erősödését.

Köztisztasági-parkosítási akciók

A városi stressz csökkentésének fontos eleme, annak elősegítése, hogy a lakók szűkebb-tágabb lakókörnyezetüket otthonosnak érezzék. Elsősorban a köztisztaság fejlesztésének, a zöldterületek ápolásának, a virágosításnak van óriási jelentősége, melynek megteremtése érdekében szorosan együtt kell működni a lakossággal és a civil szervezetekkel. Cél az önkormányzat által koordinált programokkal és rendezvényekkel elősegíteni a lakók érdeklődését és részvételi aktivitását.

Parkosítási akciók városrészenként

A helyi közösség formálása érdekében célszerű városrészenként egy-egy közpark

kiválasztásával parkosítási akciók rendezése. Szakmai irányítással és segítséggel a terület rendbetételére szükség esetén a növények pótlására kell a hangsúlyt fektetni.

„Fogadj örökbe egy zöldfelületet”

Annak érdekében, hogy a közösségek ne csak egy-egy parkosítási akció során érezzék felelősséget környezetük iránt, hanem folyamatosan gondozzák, ápolják a lakóhelyük körüli zöldfelületeket, a lakóközösségek motiválása szükséges. Célszerű egy-egy területi felelős kijelölése, aki a közösségenként koordinálja a fenntartási munkákat. A parkosítási akciókhoz hasonlóan, az éves fenntartási munkákra vonatkozóan is el lehetne kezdeni egy mozgalmat, „Fogadj örökbe egy zöldfelületet” címszóval. A közösségek aktivitását növényekkel és a fenntartási munkát segítő eszközökkel, növényekkel célszerű jutalmazni.

Közösségi tervezés

Egy közpark vagy közterület akkor lesz magas használati értékű, hogy ha azt nemcsak a szakmai elvek figyelembevételével, hanem az ott élők, az adott területet használó emberek szükségleteinek és igényeinek megfelelően alakítják ki. A zöldfelületek tervezési időszakát megelőzően a lakosság körében célszerű kérdőívek alapján interjúk készítése, melyek segítségével felmérhetők a városlakók elvárásai, igényei, véleménye az adott projekttel kapcsolatban.

A konkrét szakmai, társadalmi és gazdasági szempontokat egyesítő terveket pedig ismét célszerű megvitatni az adott közösséggel, annak érdekében, hogy a projekt elfogadottságát, lakosság általi támogatottságát növeljük. Az ily módon előkészített zöldfelület fejlesztési programok részeként megvalósuló projekteket, a használóik jobban magukénak fogják érezni, és várhatóan nagyobb kedvvel vesznek részt a gondozásában.

Gazdálkodási folyamatok javítása

Fontos feladat az ágazatok közötti koordináció erősítése. A városi zöldfelületi rendszer fejlesztése, fenntartása nem valósítható meg az egyéb fejlesztésektől elkülönülten. Ahogyan a zöldfelületi rendszer elemei szervesen illeszkednek a város szövetébe, úgy ezeket a fejlesztéseket is a településfejlesztés integrált rendszerébe szükséges illeszteni. A

várostervezés különböző szakterületei között megfelelő együttműködésnek, összhangnak kell lennie. Az egyes szakterületek tervezői és igazgatási szervei között megfelelő kapcsolatot kell kialakítani a különböző célok és érdekek könnyebb összeegyeztethetősége érdekében.

Zöldfelületi kataszter

Az önkormányzati tulajdonú zöldfelületek és azok alkotóinak nyilvántartását a jogrendszer a vagyonszázeleti nyilvántartás részeként, kötelezően írja elő. A város rendelkezik egy bizonyos szintű zöldfelületi nyilvántartással, azonban annak aktualizálása, továbbfejlesztése és egyben digitalizálása lenne szükséges. A zöldfelületek fejlesztésének, gazdaságos üzemeltetésének és fenntartásának alapvető követelménye a megfelelő nyilvántartási rendszer megléte, hisz minden munkát akkor lehet jól végezni, ha tisztában vagyunk adottságainkkal, céljainkkal és mindezekhez megalapozott, végrehajtható stratégiával, programmal rendelkezünk.

Fás szárú növények esetében a kataszter elkészítése megkezdődött, a közterületi faállomány felmérése megtörtént, az adatok térinformatikai rögzítése folyamatban van. elengedhetetlen azonban az adatok folyamatos frissítése.

Zöldfelületek védelme-rekonstrukciós alap létrehozása

A település zöldfelületeinek élő elemi idővel elöregednek, művi alkotóelemi a használat mértékétől függően kopnak, veszítenek értékükből. A megújítások során ezért nem csak az egyszeri beavatkozás mikéntjét és forrásait kell megteremteni, hanem ami talán még fontosabb a fenntartás és a fenntarthatóság szakmai és gazdasági kereteit is. Mindezek forrásául ún. rekonstrukciós alap képzése indokolt a zöldfelületek esetében azért, hogy minden szükséges munka, időben elvégezhető legyen, és erre mindig legyen elegendő forrás.

Irányítás hatékonyságának a növelése

A program célja egy átfogó és mélyreható társadalmi párbeszéd elindítása a zöldfelületek állapotát befolyásoló gazdasági és szabályozási környezetre vonatkozóan. A városfejlesztés, várostervezés és műszaki szakágak különböző területei között szorosabb együttműködésnek, összhangnak kell lennie. Az egyes szakterületek tervezői és igazgatási szervei között megfelelő kapcsolatot kell kialakítani a különböző célok, érdekek hatékony összeegyeztethetősége érdekében. Az előzetes egyeztetések eredményeképpen meghatározott értékrend alapján szükséges áttekinteni, a jelenlegi szabályozói környezet kedvező és kedvezőtlen adottságait, illetve szükséges meghatározni azokat a tennivalókat, melyek jobban működő szabályozási mechanizmus kialakításában segítenek.

Jogszabályi háttér megalkotása

Az országos szintű szabályozással összhangban, szükséges a város zöldfelületeivel kapcsolatos széleskörű jogszabályi háttér megalkotása. A helyi rendeleten belül szabályozni kell a zöldterület-használat rendjét. A helyi építési előírásokhoz kapcsolódóan szükséges a zöldfelületi vonatkozások megfogalmazása. Ezen témában nem csak a kivitelezéshez kapcsolódóan szükséges a követelmények meghatározása, hanem a fenntartás és fejlesztés elveinek megfogalmazása is elengedhetetlen. Különösen fontos a szakmai elvek és követelmények érvényre juttatása a közhasználatú magántulajdonban lévő zöldfelületek esetében (pl.: bevásárlóközpontok).

Szintén kiemelten kezelendő témakör a zöldfelületi prioritások integrálása az infrastruktúrafejlesztési folyamatokba (pl. zöldsávok, fasorok, helyreállítási kötelezettség).

Gondozás hatékonyságának növelése

Zalaegerszeg közterületeinek és zöldfelületeinek fenntartását a Városgazdálkodási Kft. végzi. Ezen feladatokat, a rendelkezésre álló forrás korlátozott volta miatt, fokozott hatékonysággal kell végezni. A városi zöldfelületek fenntartása és fejlesztése során szükséges az alkalmazott technológiák, növény kultúrák és eljárások költség-hatékonyságának vizsgálata, fejlesztése. Annak érdekében, hogy a fenntartási munkákra, vagy egy-egy beruházás- fejlesztésre rendelkezésre álló pénzügyi keret a lehető leghatékonyabban kerüljön felhasználásra, egyes munkaműveletek ár-érték arányának,

azaz a ráfordítások hatékonyságának előzetes vizsgálata szükséges. Célszerű egy olyan gazdasági mutató alkalmazása, amellyel a befektetett energia, megtérülése kimutatható. Természetesen jelen esetben nem a pénzügyi megtérülést kell érteni, hanem a zöldfelületek különböző funkcióin keresztül érvényesülő teljesítőképességet.

Tervezett fejlesztések fenntarthatóságának vizsgálata, biztosítása

Egy-egy zöldfelületi rendszert érintő fejlesztés során szükségszerű megvizsgálni, az adott fejlesztés fenntartási igényét. Ha ez az igény többletet jelent a meglévő fenntartási igényhez képest- zöldfelület növekedése, fenntartás intenzitásának emelkedése- a megfelelő többletforrásokat az elkövetkezendő években, évtizedekben minden évben biztosítani kell, ellenkező esetben a frissen kialakított, felújított zöldfelületek gyors állapotromlása következik be, megkérdőjelezve a teljes beruházás létjogosultságát, szükségességét.

Monitroing

Annak érdekében, hogy a jelen dokumentáció valóban hatékony eszköze legyen Zalaegerszeg zöldfelületi-fejlesztésének, a koncepcionális célok megvalósítása érdekében megfogalmazott programok és projektek megvalósulását nyomon kell követni. Vizsgálni kell, hogy az egyes megvalósuló projektek valóban a kívánt módon hatnak a zöldfelületi-rendszer egészére, esetleg milyen módosítások, új beavatkozások válnak szükségessé.

Összegzés

Az előterjesztés tárgyát képező *Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiája 2016-2020* című dokumentum jelentősége abban áll, hogy a zöldfelület gazdálkodás eszközeivel a zöldfelületi potenciál növelését az ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontok alapján egységes rendszerbe integrálja. A célhoz vezető út kijelölésén és az elvégzendő feladatok meghatározásán túl, több résztvevő mozgósításával közösségépítő tevékenységet is meghatároz. A stratégia megvalósulása során kialakuló partnerségi együttműködések képezhetik az alapját egy jól működő zöldfelület-gazdálkodási rendszer megvalósításának.

Irodalomjegyzék

- Jámbor Imre: Zöldfelületrendezés I., Kertészeti Egyetem, Jegyzet 1998
- Jámbor Imre: Kertépítészet I., Kertészeti Egyetem, Jegyzet
- Józsaíné Párkányi Ildikó: Zöldfelület-gazdálkodás, parkfenntartás. Mezőgazda Kiadó, Budapest 2007
- Konkolyiné Gyúró Éva: Környezettervezés, Mezőgazda Kiadó, Budapest 2003
- Csemez Attila: Tájrendezés, tájtervezés, Mezőgazda Kiadó, Budapest 1998
- Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiája 2010-2016, Zalaegerszeg 2010